

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Natura 2000-plan 2010-2015

Skove langs nordsiden af Vejele Fjord

Natura 2000-område nr. 78
Habitatområde H67
Fuglebeskyttelsesområde F45

Kolofon

Titel:

Natura 2000-plan 2010-2015. Skove langs nordsiden af Vejle Fjord
Natura 2000-område nr. 78
Habitatområde H67
Fuglebeskyttelsesområde F45

Emneord:

Habitatdirektivet, Miljømålsloven, målsætninger, indsatsprogram,
Natura 2000-planer, Vejle Fjord, skove.

Udgiver:

Miljøministeriet, Naturstyrelsen

Ansvarlig institution:

Naturstyrelsen
Lyseng Allé 1
8270 Højbjerg
www.naturstyrelsen.dk

Copyright:

Naturstyrelsen, Miljøministeriet

Sprog:

Dansk

År:

2011

ISBE nr.

978-87-7091-220-4

ISBN nr.

978-87-7091-221-1

Dato:

1. december 2011

Forsidefoto: Kystlinien ved Staksrode Skov langs nordsiden af Vejle Fjord. Fotograf: Henriette Bjerregaard.

Resume:

Natura 2000-plan for Skove langs nordsiden af Vejle Fjord (nr. 78). Natura 2000-planen skal sikre gunstig bevaringsstatus for områdets udpegede arter og naturtyper. Området og truslerne mod de udpegede naturtyper og arter beskrives, og der fastlægges målsætninger og indsatser for naturtyperne og arterne. Der foretages en strategisk miljøvurdering af planen.

Må citeres med kildeangivelse

Indhold

Forord.....	4
Natura 2000-planlægning	5
<i>Natura 2000-planen er bindende for myndighederne</i>	5
Områdebeskrivelse	6
Trusler mod områdets naturværdier	9
Igangværende pleje og genopretning	11
Tilstand og bevaringsstatus/prognose	12
<i>Vurdering af tilstand</i>	12
<i>Vurdering af bevaringsstatus/prognose</i>	16
Målsætning	17
<i>Overordnet målsætning for Natura 2000-området</i>	19
<i>Konkrete målsætninger for naturtyper og arter</i>	20
<i>Modstridende interesser</i>	20
Indsatsprogram	21
<i>Generelle retningslinjer</i>	22
<i>Konkrete retningslinjer</i>	23
<i>Forslag til mulige virkemidler</i>	24
Sammenhæng og synergi med vandplan	24
Strategisk miljøvurdering	25
Bilag 1. Kort over Natura 2000-områdets placering og afgrænsning	
Bilag 2. Opsummering af Natura 2000-planen og mulige virkemidler	
Bilag 3. Væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver	
Bilag 4. Miljørapport for Natura 2000-planen	

Foto: Claus Bjørn Larsen

Danmarks VIP-natur får egen bodyguard

Hvad har Skagens Gren, Silkeborgskovene og det Sydfynske Øhav til fælles? Eller klokkefrøen, fiskeørnen og gråsælen? De er alle en del af Danmarks særligt værdifulde natur, som vi er forpligtet til at passe godt på. Det samme gælder strandengen, højmosen og boblerevet. Natura 2000-områderne er et netværk af naturområder i EU, der indeholder særligt værdifuld natur set i et europæisk perspektiv. Natura 2000 skal sørge for, at alle 27 EU-lande drager omsorg for egne truede dyr, planter og natur.

Danmark har i alt 246 Natura 2000-områder. Hvert område får nu sin helt egen naturplan, der skal fungere som bodyguard. Det er i alt for mange år gået tilbage for naturens mangfoldighed. Nu skal planerne sørge for, at staten, kommuner og lodsejere drager omsorg for de naturtyper og plante- og dyrearter, der er truede sårbare eller sjældne i EU.

Ny natur på vej

Naturplanerne er den hidtil største naturindsats, der nogensinde er sat i værk i Danmark. Budgettet er ca. 1,8 mia. kroner og vil i stor udstrækning blive finansieret af EU's landdistriktsmidler. Den planlagte indsats dækker ca. 1.600 km², hvoraf de 40 km² er ny natur.

Der er planlagt hundredvis af nye vandhuller, som vil sikre levesteder for padder som klokkefrøen og vandsalamanderen. 200 km² løvskov skal beskyttes mod rydning, og flere hule, gamle og døde træer vil give levesteder for svampe, flagermus og insekter. Fiskeri på havet skal reguleres, så de unikke danske boblerev sikres mod at blive ødelagt af fiskeredskeer, og danske højmoser skal igen have mulighed for at få det bedre. Lige nu er de truet af udtørring og tilgroning. Med naturplanerne skal der ryddes krat og buske og gives bedre og mere naturlige vandforhold.

Tilbagegangen stoppes

Som ny miljøminister er jeg glad for, at vi nu har en plan for at stoppe naturens tilbagegang i Natura 2000-områderne. Der må ikke ske yderligere skade på naturen. Planerne har været for længe undervejs under VK-regeringen. Natura 2000-områderne blev udpeget i årene 1998-2004, og tilbagegangen skulle være standset allerede sidste år.

Danmarks nye SRSF-regering vil føre en mere aktiv og fremsynet naturpolitik. De 246 Natura-områder har nu hver en bodyguard, mens regeringen laver en plan for hele Danmark. Naturplan Danmark skal sætte ambitiøse mål – ikke blot for den natur som findes i Natura 2000-områderne, men for hele den danske natur.

Lad os så komme i gang !

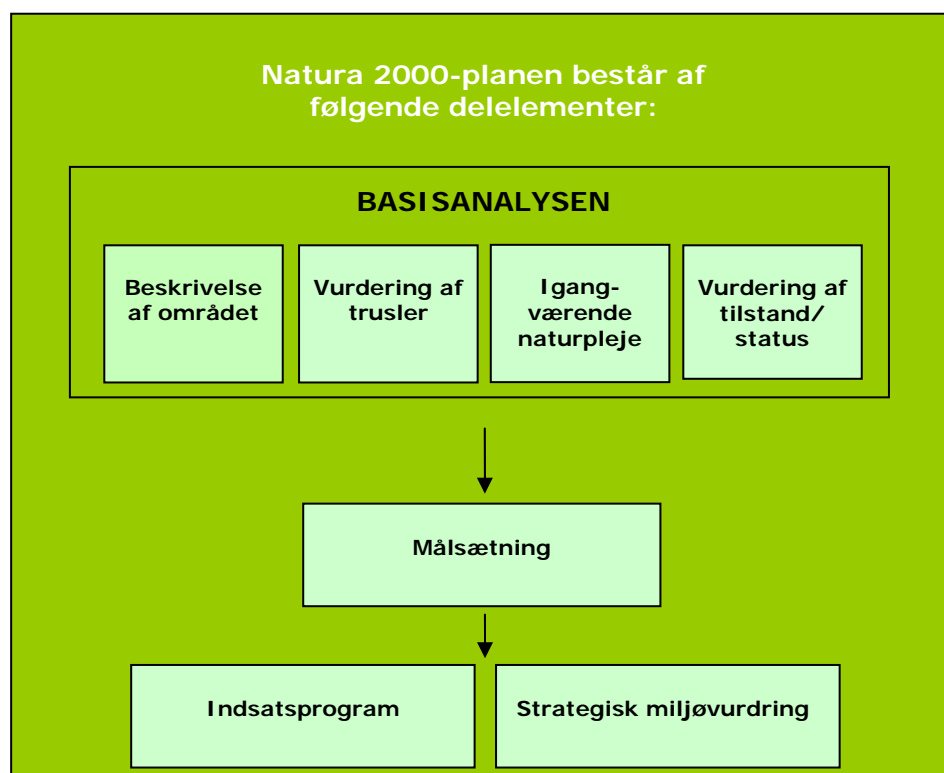
Med venlig hilsen
miljøminister Ida Auken

Natura 2000-planlægning

EU's Natura 2000-direktiver (Fuglebeskyttelses- og Habitatdirektiverne) forpligter Danmark til at gøre den nødvendige indsats for at sikre eller genoprette en række sjældne, truede eller karakteristiske naturtyper og arter. Gennem en målrettet indsats i de udpegede Natura 2000-områder bidrager Danmark til at sikre den europæiske natur og dens mangfoldighed.

Med henblik på at prioritere den nødvendige indsats udarbejder Naturstyrelsen en Natura 2000-plan, der dækker hvert af de udpegede beskyttelsesområder. Natura 2000-planen er en sammenfattende plan, som både indeholder Natura 2000-skovplan for de skovbevoksede fredskovpligtige arealer og Natura 2000-plan for øvrige områder samt arter.

Planen omfatter "udpegningsgrundlaget", dvs. de naturtyper og arter, som området er udpeget for. Natura 2000-planens indhold er vist i figur 1.

Figur 1. Opbygning af en Natura 2000-plan.

Natura 2000-planen er bindende for myndighederne

Natura 2000-planen er bindende, således at alle myndigheder i deres arealdrift, naturforvaltning eller ved udøvelse af deres beføjelser i

Miljøministeriet, Naturstyrelsen

Natura 2000-plan

henhold til lovgivningen i øvrigt skal lægge Natura 2000-planen til grund. Planen er vedtaget i 2011, hvorefter kommunalbestyrelserne og Naturstyrelsen udarbejder bindende handleplaner, som skal sikre gennemførelsen af Natura 2000-planen. Direkte statslig opfølgning i form af bekendtgørelser o.l. sker dog på grundlag af Natura 2000-planen. Offentlige lodsejere kan vælge at gennemføre Natura 2000-planen direkte i deres drifts- og plejeplaner.

Natura 2000-planen tilsidesætter ikke øvrig lovgivning, og den indsats, som iværksættes for at sikre planens gennemførelse, skal have de fornødne tilladelser, dispensationer m.v. på grundlag af konsekvensvurderinger mm. Der er ikke gennemført en konsekvensvurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6.3 af de enkelte planer, idet der ikke i planen er taget konkret stilling forvaltningsindsatsens præcise lokalisering eller valgt forvaltningsmetoder. Der er dog i Natura 2000-planen taget stilling til afvejning mellem modsatrettede naturinteresser i de tilfælde hvor sådanne allerede på nuværende tidspunkt i planlægningen kan forudses, og hvor en sådan afvejning er forbundet med og nødvendig for forvaltningen af området. Evt. konkrete konsekvenser af denne afvejning vil blive afklaret i forbindelse med gennemførelsen af planen og valg af virkemidler.

Natura 2000-planens målsætninger er bindende og skal desuden anvendes ved konsekvensvurdering i forbindelse med myndighedsudøvelse, jf. Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 (ændret ved bekendtgørelse nr. 1443 af 11. december 2007 med senere ændringer) om udpegnings- og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Indsatsprogrammets retningslinjer er ligeledes bindende og danner grundlag for områdets handleplan og eventuelle drifts- og plejeplaner.

Natura 2000-planen koordineres med vandplanen for hovedvandopland Lillebælt/Jylland og bliver ligesom denne revideret hvert 6. år. De dele af Natura 2000-planen, der vedrører skovbevoksede fredsskovspligtige arealer, revideres dog kun hvert 12. år.

Områdebeskrivelse

Natura 2000-området har et areal på 2679 ha. Heraf er 452 ha stats-ejet. Området afgrænses som vist på bilag 1. Natura 2000-området består af Habitatområde nr. H67 og Fuglebeskyttelsesområde nr. F45. På Naturstyrelsens hjemmeside www.naturstyrelsen.dk samt i figur 2 og bilag 2 er der angivet hvilke naturtyper og arter, der udgør udpegningsgrundlaget for dette område.

Området består af store, kystnære, kuperede skove, afbrudt af dyr-

Natura 2000-plan

kede arealer i store herregårdslandskaber. Skovene er hovedsagelig bøgeskove, som flere steder gror på plastisk ler langs kysterne. Skovene er opstået og bevaret omkring de store godser langs nordsiden af Vejle Fjord. Skovene gennemskæres af slugter med større og mindre vandløb. Foran de stejle kystskrænter findes der enkelte steder små arealer med hævet havbund og strandeng.

Bøgeskov på muld er den dominerende skovnaturtype. Derudover er der bøgeskov på kalk, ege-blandskove samt elle- og askeskov. Den specielle jordbund, med både surt plastisk ler og kalkholdigt ler, gør, at skovene er levested for en mængde sjældne arter, såvel dyr som planter og svampe. Her findes således 12 arter af fredede orkideer,

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 67		
Naturtyper:	Strandeng (1330) Kransnålalge-sø (3140) Næringsrig sø (3150) Brunvandet sø (3160) Vandløb (3260) Kalkoverdrev (6210) Surt overdrev (6230) Tidvis våd eng (6410)	Kildevæld (7220) Rigkær (7230) Bøg på mor med kristtorn (9120) Bøg på muld (9130) Bøg på kalk (9150) Ege-blandskov (9160) Skovbevokset tørvemose (91D0) Elle- og askeskov (91E0)
Arter:	Bækklampret (1096)	Stor vandsalamander (1166)

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 45		
Fugle:	Hvepsevåge (Y)	Isfugl (Y)

Figur 2. Naturtyper, fugle og andre arter, der udgør udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området. (Y): Ynglefugl.

bl.a. stor gøgeurt, tætblomstret hullæbe, nikkende hullæbe, sværdskovlilje og langsporet gøgelilje, som er karakteristiske arter for bøgeskov på kalkbund.

Herudover findes der bl.a. artsrige, kalkholdige og sure overdrev, kystskrænter, kildevæld og rigkær. Ofte findes rigkærene som små og isolerede arealer omgivet af skov.

Der er fire hovedvandløb med store ørredbestande, som viser, at natur- og miljøkvaliteten i vandløbene er god. Desuden findes et antal af små, stejle og korte skovvandløb med rent vand og mange arter af fisk og smådyr. Bækklampret findes i Rohden Å. Stor vandsalamander findes også i området.

Den højstammede løvskov er i samspil med en mosaik af lysåbne

Natura 2000-plan

engstrøg, skovlysninger og overdrevsarealer, en ideel ynglelokalitet for hvepsevåge. I området vurderes ynglebestanden til 2-3 par. Isfugl, der også er på udpegningsgrundlaget, yngler i brinkerne til vandløbene med 2-3 par. Udover udpegningsarterne yngler der i området en række fuglearter, hvoraf nogle er sjældne.

Som følge af områdets afvekslende naturforhold og lange skovkontinuitet er der her en usædvanligt høj biologisk mangfoldighed af både mere almindelige arter, der er karakteristiske for naturtyperne og af mere sjældne arter. Både blandt planter, svampe og insekter er der fundet akut truede/kritisk truede, truede, sårbare og sjældne arter i områdets skove. I botanisk værdi vurderes skovene kun at blive overgået af Møns Klinteskov.

I basisanalyserne for Natura 2000-området Skove langs nordsiden af Vejle Fjord findes der en mere detaljeret gennemgang af området. Se www.naturstyrelsen.dk.

Natura 2000-området ligger i Vejle og Hedensted Kommune og inden for vandplanområdet hovedvandområde Lillebælt/Jylland.

*Skræntskoven ud mod Vejle Fjord er præget af store skred, med en meget artsrig skovbundsflora. Den statelige og meget sjældne orkide stor gøgeurt har hér ét af sine meget få voksesteder i Danmark. Arten er karakteristisk for bøg på kalk
Foto: Lasse Werling.*

Trusler mod områdets naturværdier

I det følgende afsnit skal de oplyste trusler forstås som påvirkninger af naturtyper og arter, der er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området. Trusler er i den forbindelse aktuelt forekommende og konkrete påvirkningsfaktorer, der enkeltvis eller i samvirkning vil kunne forhindre, at naturtyperne og arterne opnår gunstig bevaringsstatus. Det kan dog også være potentielle påvirkningsfaktorer i det omfang, at der er viden om, at påvirkningerne periodevis er forekommet i området, men aktuelt ikke er til stede. Aktuelle påvirkninger, der f.eks. reguleres internationalt eller i anden sammenhæng, og derfor ikke er et anliggende for Natura 2000-planen, kan også fremgå, men vil ikke være en del af denne Natura 2000-plans indsatsprogram.

Arealreduktion/fragmentering. Forekomsterne af strandenge, kalkoverdrev, sure overdrev, tidvis våd eng, kildevæld og rigkær er alle meget små og adskilte fra hinanden. Naturtypernes tilknyttede plante- og dyreliv har derved en øget risiko for at uddø, fordi de beskedne arealer ikke kan opretholde så mange og så store bestande af de pågældende arter, og fordi de isolerede forekomster forringer arternes spredningsmuligheder.

Det samlede areal af næringsrige søer - og hermed antallet af mulige levesteder for stor vandsalamander - vil mindskes, da der arbejdes for fjernelse af opstemninger af mindre vandløb - med mindre der samtidig etableres nye søer.

Næringsstofbelastning. Overslagsberegninger viser, at kvælstofbelastning fra luften overskrider den laveste ende af tålegrænseintervallet for alle kalkoverdrev, sure overdrev, tidvis våd eng, kildevæld og rigkær. Den højeste ende af tålegrænseintervallet er overskredet på ca. en tredjedel af arealet med surt overdrev samt i alle skovnaturtyperne.

Natura 2000-områdets vandhuller er truet af næringsstoffer fra landbrugsjord og luftbåren kvælstofbelastning, idet den laveste ende af tålegrænseintervallet er overskredet for kransnålalge-sø og brunvandet sø. Næringsstofbelastningen af de næringsrige søer sker ved tilførsel af næringsstoffer fra den omgivende agerjord.

Næringsstofbelastning af vandhuller medfører også forringelse af levesteder for stor vandsalamander.

Tilgroning med vedplanter og høje græsser og urter er en trussel mod strandengene, kalkoverdrevene, de sure overdrev og rigkærene. Tilgroning af ynglevandhuller, også med træer udenom, og af leve/fourageringsområderne er en generel trussel for stor vandsalamander. Tilgroning af lysåbne enge og moser forringer hvepsevåges fourageringsmuligheder.

Uhensigtsmæssig hydrologi er observeret på et strandengsareal i

Miljøministeriet, Naturstyrelsen

form af en vejdæmning, som hindrer den naturlige oversvømmelse af strandengen. Flere steder findes fortsat rørslagte vandløbsstrækninger i landbrugsområderne. For delarealer med elle- og askeskov har der været en øget afvandingsindsats i de senere år, som vurderes at udgøre en trussel mod skovnaturtypen.

Uhensigtsmæssig drift i form af vandløbsvedligeholdelse, der modvirker erosion af brinker i vandløb er en trussel for isfugl, da det er i sådanne brinker, at redehullerne etableres. Hvepsevåge er afhængig af egnede redetræer, som bøgetræer, der er ældre end 80-100 år. Skovdrift, der væsentligt reducerer andelen af ældre træer i skovområdet, er derfor en trussel mod hvepsevågen i dette område. Udsatte karper og tidligere andefodring medfører, at der sker frigørelse af næringsstoffer ved opodning af bundslam i vandhuller.

Intensiv skovdrift kan medføre, at skovnaturtyper forringes eller ødelægges. I området er der registreret trusler fra intensiv skovdrift i form af jordbearbejdning og kørsel i skovbunden i bøg på muld samt i elle- og askeskov. Der er i øvrigt en utilstrækkelig beskyttelse af skovnaturtyper mod bl.a. konvertering til andre træarter.

Hindring af landskabsdynamik. Spærringer i mindre vandløb flere steder er en trussel for den frie vandring af bæklampret. Se desuden *Uhensigtsmæssig hydrologi* og *Uhensigtsmæssig drift*.

Prædation. I små vandhuller kan prædation fra udsatte fisk og andefugle lokalt være en trussel mod stor vandsalamander.

Invasive arter i form af kæmpe-bjørneklo, rynket rose og kæmpebalsamin er en trussel på strandengforekomsterne. På kalkoverdrevene er der også fundet kæmpe-bjørneklo, mens både problemarten gyvel og den invasive mos-art stjerne-bredribbe (*Campylopus introflexus*) findes på både kalkoverdrev og de sure overdrev.

Forstyrrelser omkring ynglesteder - i yngletiden - udgør en trussel for især hvepsevåge og i mindre grad for isfugl.

Skred og naturlig kystdynamik præger kystlinjen og medfører høj naturkvalitet i skoven langs fjorden. Foto: Lasse Werling.

Igangværende pleje og genopretning

I Skove langs nordsiden af Vejle Fjord findes 5 fredninger af store kystlandskaber og af herregårdslandskaber.

Hele Tirsbæk Gods er omfattet af en landskabsfredning fra 1977. Fredningens formål er at sikre og bevare Tirsbæk som en landbrugs- og skovbrugsejendom af en sådan størrelse, at der er økonomisk baggrund for godsets eksistens og dermed bevare de for ejendommen særlige landskabelige og kulturelle værdier i samspillet mellem slot, avlsbygninger, agerjord, skov alt i nær kontakt med Vejle Fjord.

Store dele af området er statsskov, og pleje udføres her ifølge driftsplanen. Staten har udlagt en række arealer som urørt skov, bl.a. Staksrode Skov, og flere arealer drives endvidere med plukhugst.

Mellemskarv har for nogle år siden etableret sig med en bestand i en af kystskovene på et areal med særligt værdifulde orkidébestande. Skarven reguleres derfor efter aftale med Naturstyrelsen på lokaliteten.

Natura 2000-plan

Der er i området indgået flere græsningsaftaler (MVJ-aftaler).

Rosenvold Gods foretager bekæmpelse af bjørneklo på lysåbne naturarealer gennem manuel rydning og ved genoptagelse af afgræsning på arealer langs Rosenvold Å.

Rohden Gods foretager bekæmpelse af bjørneklo og storstilet genoptagelse af afgræsning på de ånære arealer langs Rohden Å.

Barritskov Gods har

- fjernet opstemmede andedamme i områdets ellers rentvandede skovvandløb
- åbnet ét og påbegyndt åbning af yderligere ét rørlagt vandløb gennem agerjord
- genskabt småsøer på åbent land i og lige uden for Natura 2000-området
- genskabt levende hegn som ledelinjer fra Natura 2000-området og ind i landet til andre småbiotoper
- genskabt vådenge på hidtil dyrket jord
- etableret græsningsarealer på store dele af hidtil dyrkede marker
- etableret vinterfoderplads for rovfugle
- ryddet bjørneklo, rynket rose og gyvel
- genoptaget afgræsning af orkide-rigkær
- konverteret pyntegrøntkulturer til vedvarende græsningsarealer
- genskabt gamle fædrifter gennem skovene for at sammenkæde græsningsarealerne

På Barritskov Gods findes også områdets eneste bevarende egekratsaftale, dækkende ca. 1,2 ha.

Hedensted Kommune har foretaget rydning af kommunale arealer for opvækst af træer og buske ved Daugård Strand.

Tilstand og bevaringsstatus/prognose

For nogle naturtyper er der udviklet et system til vurdering af den enkelte naturtypes aktuelle *tilstand*, som er et udtryk for typens aktuelle naturindhold og en række andre målbare faktorer.

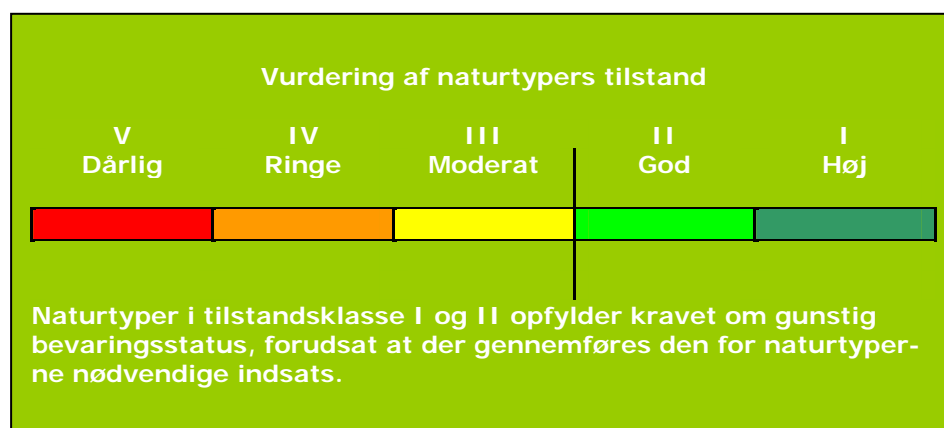
Bevaringsstatus for naturtyper og arter er derimod en vurdering af, hvordan deres tilstand vil være i fremtiden, såfremt der ikke sker ændringer i udnyttelsen og i de trusler, der eksisterer i dag. Der er således tale om en *prognose* for arternes og naturtypernes udviklingsretning. I de følgende afsnit er der nærmere beskrevet tilstand og bevaringsstatus/prognose for områdets naturtyper og arter.

Vurdering af tilstand

Der er foretaget en vurdering af tilstanden i 23 lysåbne naturtyper og

Miljøministeriet, Naturstyrelsen

10 skovtyper. Naturtyperne er kortlagt i dels basisanalyserne, dels i en efterfølgende kortlægning. Desuden er tilstanden vurderet for udvalgte forekomster af 5 søtyper. Vurderingen bygger på et system, der inddeler forekomster af Habitatdirektivets naturtyper i 5 tilstandsklasser (figur 3), hvor I (høj) er bedst og V (dårlig) er værst. Som led i beregningen af tilstanden beregnes både et artsindeks, baseret på indholdet af plantearter i en cirkel med radius på 5 m og et strukturindeks, baseret på vegetationshøjden, opvækst af vedplanter, forekomst af drænggrøfter m.m. For skovnaturtyperne baseres strukturindeks bl.a. på omfang af jordbearbejdning, afvandingsforhold, forekomst af invasive arter og trækronernes lagdeling i forskellige etager.

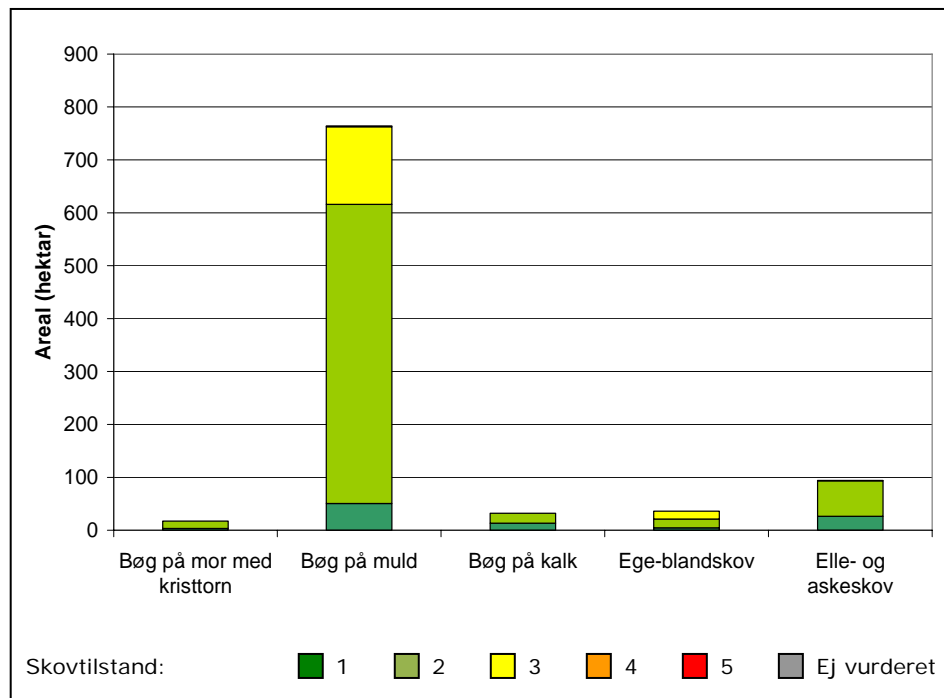

Figur 3. Tilstandsklasser for naturtyper.

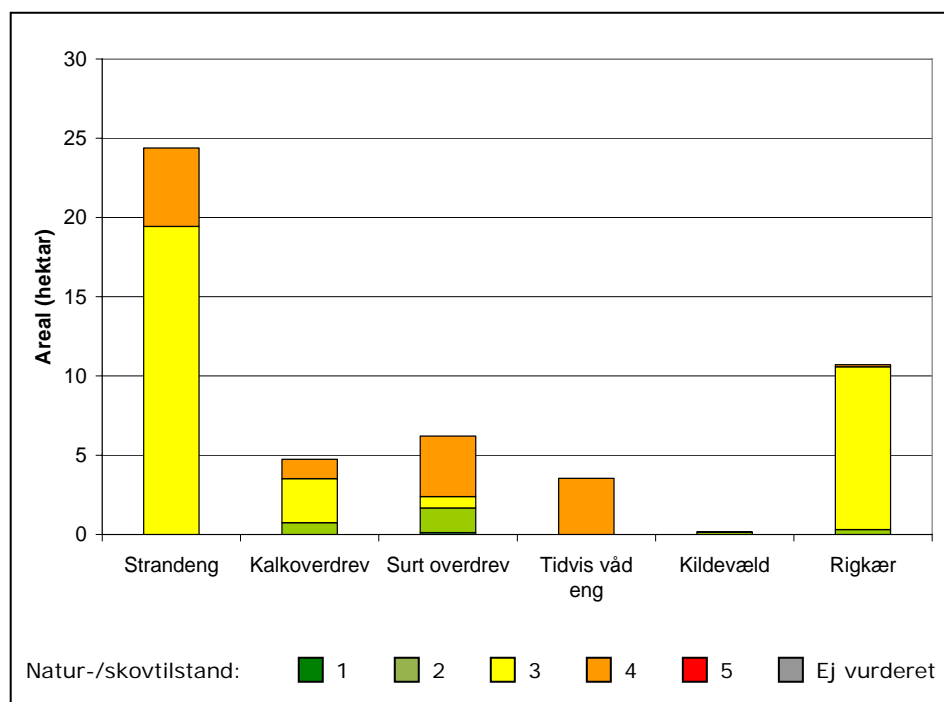
Strukturindeks og artsindeks for den enkelte naturtype vægtes sammen til naturtypens tilstandsklasse på arealet. Et højt strukturindeks kombineret med et lavt artsindeks viser, at naturarealet har forudsætninger for et højt naturindhold, men at de karakteristiske arter ikke er til stede. Et højt artsindeks kombineret med et lavt strukturindeks kan anvendes som et redskab til at lokalisere artsrige forekomster med et stort behov for pleje eller anden indsats.

I figur 4a og figur 4b er vist natur/skovtilstanden for Natura 2000-områdets naturtyper. Kun en mindre del af vandhullerne er tilstandsvurderet og er derfor ikke medtaget i figuren.

Natura 2000-plan

Figur 4a. Skovtilstand for de af Natura 2000-områdets skovnaturtyper, som er tilstandsvurderet.

Figur 4b. Naturtilstand for de af Natura 2000-områdets lysåbne naturtyper, som er tilstandsvurderet. Bemærk forskellig skala i forhold til figur 4a.

Natura 2000-plan

Af de over 900 ha kortlagte skovnaturtyper udgør bøg på muld størstedelen (>80 %). Hovedparten af arealerne med bøg på muld ses at være i gunstig skovtilstand, men lidt under 20 % er dog i ugunstig skovtilstand (klasse III), hvilket skyldes en moderat struktur (strukturklasse III). For de øvrige skovnaturtyper er de fleste arealer godhøj skovtilstand (klasse I-II), men særligt for bøg på kalk kan nævnes, at næsten halvdelen af arealerne er i høj skovtilstand (klasse I). Det modsatte gør sig gældende for ege-blandskov, hvor lidt under halvdelen er i moderat skovtilstand (klasse III). I ege-blandskoven er det især strukturen, som trækker ned. Et ganske lille areal (1,5 ha) med bøg på muld er ikke tilstandsvurderet endnu. Samlet set er skovnaturtyperne ganske artsrige, hvilket bekræftes ved, at ca. ¼ af arealerne er i artsklasse I.

I Skove langs nordsiden af Vejle Fjord er der kortlagt godt 24 ha strandeng. Knap 20 ha er vurderet til naturtilstandsklasse III og 5 ha til klasse IV. Dette skyldes, at artsindekset kun er IV og V for størsteparten af arealet, og at strukturindekset er III for næsten 15 ha af arealet på grund af problemer med tilgroning, uhensigtsmæssig hydrologi og invasive arter.

Kalkoverdrev dækker 5 ha, hvoraf 1 ha er i naturtilstandsklasse II og resten i klasse III og IV. Dette skyldes først og fremmest dårlige tal for artsindekset (III, IV og V) på grund af bl.a. tilgroning og invasive arter, mens strukturindeksene er rimelige (I, II og III).

Sure overdrev har knap 2 ha i naturtilstandsklasse I og II, mens der er 1 ha i klasse III og 4 ha i klasse IV. Også her er det dårlige artsindeks, som giver de dårlige naturtilstandsklasser III og IV.

Hele arealet med 4 ha tidvis våd eng er vurderet til naturtilstandsklasse IV. Artsindekset er her på V, mens strukturindekset er på II.

For kildevældene er 0,1 ha vurderet til naturtilstandsklasse II, mens klassen for 6 ha kildevæld kortlagt ved skovkortlægningen er ukendt. Artsindekset er II og IV, mens strukturindekset er I.

Rigkær har under 1 ha i naturtilstandsklasse II og 10 ha i klasse III og IV. Hovedparten af området har artsindeks III og IV, men strukturindeks I og III.

Kun 14 af områdets mange vandhuller er kortlagt og tilstandsvurderet, men heraf tilhørte kun 9 en habitatnaturtype. Fire næringsrige vandhuller er i god, mens to er i moderat naturtilstand. Herudover er der kortlagt én kransnålgale-sø og én brunvandets sø i god tilstand.

Se kort med tilstandsvurdering af de enkelte forekomster i Natura 2000-området på www.naturstyrelsen.dk under "Se på kort".

Der er endnu ikke udviklet et system til vurdering af tilstanden for en

række lysåbne naturtyper, marine naturtyper, søer, vandløb samt fugle og andre arter.

Vurdering af bevaringsstatus/prognose

Miljømålsloven og skovloven fastsætter som et overordnet mål, at naturtyper og arter, som Natura 2000-områderne er udpeget for, skal have en gunstig bevaringsstatus. Gunstig bevaringsstatus er defineret i Habitatdirektivet (figur 5).

Gunstig bevaringsstatus

En naturtypes "bevaringsstatus" anses for "gunstig", når

- det naturlige udbredelsesområde og de arealer, det dækker inden for dette område, er stabile eller i udbredelse, og
- den særlige struktur og de særlige funktioner, der er nødvendige for dets opretholdelse på langt sigt, er til stede og sandsynligvis fortsat vil være det i en overskuelig fremtid, samt når
- bevaringsstatus for de arter, der er karakteristiske for den pågældende naturtype, er gunstig

En arts "bevaringsstatus" anses for "gunstig", når

- data vedrørende bestandsudviklingen af den pågældende art viser, at arten på langt sigt vil opretholde sig selv som en levedygtig bestanddel af dens naturlige levesteder, og
- artens naturlige udbredelsesområde hverken er i tilbagegang, eller der er sandsynlighed for, at det inden for en overskuelig fremtid vil blive mindsket, og
- der er og sandsynligvis fortsat vil være et tilstrækkeligt stort levested til på langt sigt at bevare dens bestande

Figur 5. Habitatdirektivets definition af gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau for naturtyper og arter.

Gunstig bevaringsstatus skal generelt opnås inden for hver af Danmarks to biogeografiske regioner, nemlig den kontinentale og den atlantiske region. Gunstig bevaringsstatus skal dog ifølge EU's vejledning til direktivets artikel 6 også anvendes på de enkelte Natura 2000-områder, men der findes ingen retningslinjer for, hvorledes denne vurdering skal foretages. Den første Natura 2000-plan laves på grundlag af tilgængelig viden og derfor alene ud fra en prognose for de enkelte naturtypers og arters udvikling.

Prognosen for de kortlagte naturtyper er bestemt på områdeniveau ud fra de enkelte forekomsters natur/skovtilstand og de aktuelle trusler og inddeles i *gunstig* eller *ugunstig prognose*. Naturtyper i tilstandsklasse I (høj tilstand) eller II (god tilstand) har en gunstig prognose, hvis det vurderes, at tilstanden også kan opretholdes på langt sigt. I mange tilfælde forudsætter det, at der gennemføres den

for naturtyperne nødvendige indsats i form af naturpleje, begrænsning af næringsstofftilførsel, forbedring af hydrologiske forhold m.m.

Prognosen for de øvrige naturtyper og alle arterne er baseret på den bedste tilgængelige viden. Her benyttes begreberne *vurderet gunstig*, *vurderet ugunstig* og *ukendt prognose*.

I Natura 2000-området er der foretaget følgende vurdering af prognosen for naturtyper og arter:

Prognosen er gunstig eller vurderet gunstig for:

- Vandløb, bæklampret og isfugl. Hovedvandløbene har gode ørredbestande, og skovvandløbene er rentvandede med mange arter af smådyr og fisk. Arterne skønnes at have stabile bestande.

Prognosen er ugunstig eller vurderet ugunstig for:

- Stor vandsalamander på grund af mangel på egnede levesteder.
- Strandenge, kalkoverdrev, sure overdrev, tidvis våd eng, kildevæld og rigkær. For alle naturtyperne, undtagen strandeng, gælder at den laveste ende af tålegrænseintervallet for N-belastning er overskredet. Desuden er der tale om små arealer, tilgroningsproblemer og problemer med invasive arter, samt for strandengene om uhensigtsmæssig hydrologi.
- Alle sønaturtyper (kransålbølgesøer og brunvandede søer, næringsrige søer), på grund af næringsstofbelastning.
- Alle skovnaturtyper (bøg på mor med kristtorn, bøg på muld, bøg på kalk, ege-blandskov, skovbevokset tørvemose og elle- og askeskov), fordi den laveste ende af tålegrænseintervallet for N-belastning er overskredet.
- Hvepsevåge, fordi bestanden er blevet halveret siden 1983.

Målsætning

Det overordnede mål er at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus for de naturtyper og arter, der udgør udpegningsgrundlaget i de enkelte Natura 2000-områder (jf. dog nedenfor om eventuelle modstridende interesser).

Der opstilles en **overordnet målsætning** for området. Den overordnede målsætning angiver det overordnede sigte for, hvorledes området skal udvikle sig både for at sikre områdets integritet og en gunstig bevaringsstatus for arter og naturtyper. Målsætningen skal endvidere fremhæve de naturtyper og arter, der udgør den største arealandel af området, og endelig fremhæves forekomster af naturtyper og arter, der har stor vigtighed på nationalt og/eller biogeografisk niveau. En vurdering af denne betydning foretages efter følgende

Natura 2000-plan

kriterier:

- Stort areal, levested eller bestand
- Få forekomster
- Truede naturtyper og arter
- Særlige danske ansvarsområder

Der opstilles desuden mere **konkrete målsætninger**, der fastlægger de langsigtede mål for udviklingen i areal og tilstand for de enkelte naturtyper og arters levesteder. Målfastsættelsen tager udgangspunkt i den tilstand, som er vurderet for naturtyper og arters levested efter tilstandsvurderingssystemet. Hvor der ikke er udviklet et sådant system, skal gunstig bevaringsstatus sikres eller genoprettes på baggrund af bedste faglige viden. Da der endnu ikke er udviklet et tilstandsvurderingssystem til brug for vurdering af areal og tilstand af levestederne for fuglearterne, er fastsættelse af målsætningen for de enkelte fuglearter på udpegningsgrundlaget sket på baggrund af en vurdering af, om størrelsen og kvaliteten af levestedet kan rumme bestanden, og ikke på om bestanden rent faktisk er til stede. De i planen angivne bestandsstørrelser er fastsat på baggrund af den officielle danske indmelding til EU.

Såvel overordnet målsætning som de konkrete målsætninger rækker ud over 1. planperiode og beskriver en tilstand, der tager hensyn til potentialet i de lokale naturforhold. Målsætningerne afspejler desuden en afvejning af eventuelle modstridende interesser efter retningslinjer angivet i By- og Landskabsstyrelsen 2009: "Retningslinjer for den statslige Natura 2000-planlægning: Målfastsættelse og indsatsprogram".

Den overvejende del af skovnaturen i området er bøg på muldbund med en relativt artsrig bundflora. Foto: Lasse Werling.

Overordnet målsætning for Natura 2000-området

- *Det overordnede mål for området er:*
De store, sammenhængende skovområder langs kysten med mange forskellige skovnaturtyper har høj prioritet i området. Skovene sikres en god-høj naturtilstand, og den varierede skovstruktur søges bevaret og forbedret med den specielle flora, som er tilknyttet området i kraft af de specielle jordbundsforhold. Områder med kalkoverdrev, sure overdrev, tidvis våd eng og rigkær prioriteres ligeledes højt. Naturtypernes areal øges, og der skabes sammenhæng mellem forekomsterne. Bevarelse af den naturlige dynamik langs kysten er vigtig for naturkvaliteten og understøttes derfor. Hvepsevåge og isfugl sikres en stabil eller stigende bestand gennem forbedring af egnede yngle- og fourageringsområder.

Områdets økologiske integritet sikres i form af en for naturtyperne hensigtsmæssig drift/pleje og hydrologi, en lav næringsstofbelastning og gode sprednings- og etableringsmuligheder.

Baggrund for den overordnede målsætning

I Skove langs nordsiden af Vejle Fjord er der særlig fokus på skovnaturtyperne, som dækker over 900 ha. Især skovnaturtyperne bøg på muld og bøg på kalk dækker i dette område en stor arealmæssig andel på nationalt niveau (over 5 % af det samlede areal af disse naturtyper inden for den biogeografiske region). Desuden er der fokus på kalkoverdrev, sure overdrev, tidvis våd eng samt rigkær, som alle er truede naturtyper.

Konkrete målsætninger for naturtyper og arter

Der opstilles følgende konkrete målsætninger, som fastlægger de langsigtede mål for naturtyper og arter i Skove langs nordsiden af Vejle Fjord:

- *Naturtyper og arter skal have en gunstig bevaringsstatus.*
- *For naturtyper og for arters levesteder, der er vurderet til natur/skovtilstandsklasse I eller II og gunstig prognose skal udviklingen i deres areal og tilstand være stabil eller i fremgang.*
- *For naturtyper og arters levesteder, der er vurderet til natur/skovtilstandsklasse III-V og/eller ugunstig prognose, skal udviklingen i deres natur/skovtilstand være i fremgang, således at der opnås natur/skovtilstand I-II og gunstig bevaringsstatus, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed dertil. Det samlede areal af naturtypen/levestedet skal være stabilt eller i fremgang, hvis naturforholdene tillader det. Navnlig for skovnaturtyperne kan der være tale om en dynamisk situation, hvor det ikke nødvendigvis er de samme forekomster, der over tid bidrager til arealmålet.*
- *For naturtyper og arter uden tilstandsvurderingssystem og/eller med en ukendt prognose er målsætningen gunstig bevaringsstatus. Det betyder, at tilstanden og det samlede areal af levestederne for bæklampret, stor vandsalamander, isflugt og hvepsevåge stabiliseres eller øges, således at der er grundlag for tilstrækkelige egnede yngle- og fourageringsområder.*
- *Naturtypeforekomster i artsklasse I målsættes til tilstandsklasse I og skal søges udvidet/sammenkædet, hvis de naturgivne forhold gør det muligt.*
- *Arealet med kalkoverdrev, sure overdrev, tidvis våd eng og rigkær øges, og de nuværende forekomster sammenkædes, hvor de naturmæssige forhold gør det muligt.*

Modstridende interesser

En målsætning om gunstig bevaringsstatus for en bestemt naturtype kan indebære en nedprioritering af en anden naturtype eller art, og det er nødvendigt at foretage et valg.

Naturtypen næringsrige søer er mindsket ved fjernelse af opstemninger, hvilket har gavnet naturtypen vandløb med vandplanter samt

Miljøministeriet, Naturstyrelsen

bæklampret. Arealet med næringsrige søer kan atter øges ved gravning af nye vandhuller og søer på steder, som ikke i forvejen er beskyttet natur.

Hvøpsevågen er en sjælden ynglefugl i området. Foto: Christian A. Jensen, NatureEyes.

Indsatsprogram

Opfyldelsen af Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektivernes krav om gunstig bevaringsprognose er en opgave, som strækker sig over lang tid og kræver en omfattende indsats over flere planperioder. Det er derfor nødvendigt at prioritere indsatsen i den enkelte planperiode. Den nationale prioritering af indsatsen i 1. planperiode er formuleret i 4 sigtelinjer, som lægger niveauet for indsatsen i planperioden. Sigtelinjerne er beskrevet i bilag 3.

Indsatsprogrammet, der bygger på de 4 sigtelinjer, beskriver indsatsen i den første planperiode 2010-2015 (for skovbevoksede fredskovspligtige arealer dog frem til 2021).

Indsatsprogrammet består af en række **generelle retningslinjer**, som skal sikre den eksisterende naturtilstand. De generelle retnings-

linjer gælder for alle arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget, og den nødvendige indsats vil efterfølgende blive konkretiseret i de kommunale/statslige handleplaner.

Indsatsprogrammet består desuden af en række **konkrete retningslinjer**, som skal sikre små naturarealer, ubeskyttede naturarealer og særligt truede arter og naturtyper. De konkrete retningslinjer giver en nærmere beskrivelse af den indsats, som i disse særlige tilfælde skal indarbejdes i de kommende handleplaner.

Indsatsprogrammet indeholder ikke bindende krav til kommunernes, Naturstyrelsens eller andre offentlige lodsejeres brug af de virkemidler og tiltag, som skal sikre den nødvendige indsats. Tiltag prioriteres og konkretiseres i handleplanerne eller i andre opfølgende tiltag.

Indsatsprogrammet for Natura 2000-området omfatter nedenstående generelle og konkrete retningslinjer, som tillige er vist oversigtligt i bilag 2.

Generelle retningslinjer

Indsatser efter sigtelinje 1. Areal og tilstand af udpegede naturtyper og levesteder for udpegede arter må ikke gå tilbage eller forringes.

- 1.1 *Reduktion af kvælstof-deposition fra luften på områdets habitatnaturtyper sker ved administration af husdyrgodkendelsesloven, der med ændringen af 10. februar 2011 har fastlagt et særligt beskyttelsesniveau af hensyn til bevaringsmålsætningen i Natura 2000-planlægningen. Den øvrige tilførsel af næringsstoffer til naturtyperne reduceres, herunder fra dræntilløb og fodring. For søer og vandløb reguleres tilførslen af næringsstoffer via vandplanen..*
- 1.2 *Der sikres den for naturtyperne mest hensigtsmæssige hydrologi i elle- og askeskov, på strandengsarealerne, i tidvis våd eng, kildevæld og rigkær. Det undersøges nærmere, hvor der er behov for at skabe mere hensigtsmæssig hydrologi i øvrige skovnaturtyper, og disse steder sikres den for skovnaturtyperne mest hensigtsmæssige hydrologi.*
- 1.3 *De terrestriske naturtyper skal sikres en hensigtsmæssig ekstensiv drift og pleje. Vandløb med vandplanter sikres gode fysiske og kemiske forhold samt kontinuitet. Denne indsats sikres via vandplanlægningen. Skovnaturtyperne skal sikres en skovnaturtypebevarende drift og pleje. I særlige tilfælde kan permanent ophør af drift i skovnaturtyper (urørt skov) være nødvendig for at opfylde direktivforpligtigheden, primært på arealer, som i forvejen i en længere periode har haft minimal eller ingen hugst.*
- 1.4 *Der sikres velegnede levesteder og tilfredsstillende fourageringsmuligheder for bæklampret, stor vandsalamander, hvepsevåge og isfugl.*
- 1.5 *Der sikres levesteder med individuel hensyntagen til den*

Miljøministeriet, Naturstyrelsen

enkelte arts sårbarhed over for forstyrrelser for hvepsevåge og isfugl.

- 1.6 *Invasive arter som kæmpe-bjørneklo, kæmpe-balsamin, rynket rose og stjerne-bredribbe søges bekæmpet, og deres spredning forebygges så vidt muligt og vha. bedst kendte metode.*

Konkrete retningslinjer

Indsatser efter sigtelinje 2. Små og fragmenterede habitatnaturtyper og levesteder for arter, som ikke kan opretholdes ved drift af det nuværende areal alene, sikres ved arealudvidelse, sammenkædning af arealer, pleje af naboarealer og/eller etablering af spredningskorridorer.

- 2.1 *Forekomsterne af kalkoverdrev, sure overdrev, tidvis våd eng og rigkær søges sammenkædet og udvidet, hvor det er fysisk og naturmæssigt muligt. Se pkt. 4.*
- 2.2 *Forekomsterne af strandenge og kildevæld søges sammenkædet og udvidet med hver i størrelsesordenen 1-2 ha, hvor det er fysisk og naturmæssigt muligt.*
- 2.3 *For stor vandsalamander øges antallet af egnede ynglevandhuller, bl.a. ved etablering af nye ynglevandhuller. Desuden søges spredningsmulighederne sikret mellem adskilte populationer.*

Indsatser efter sigtelinje 3. Naturtyper og levesteder, som ikke er beskyttet af natur- og miljølovgivningen skal sikres.

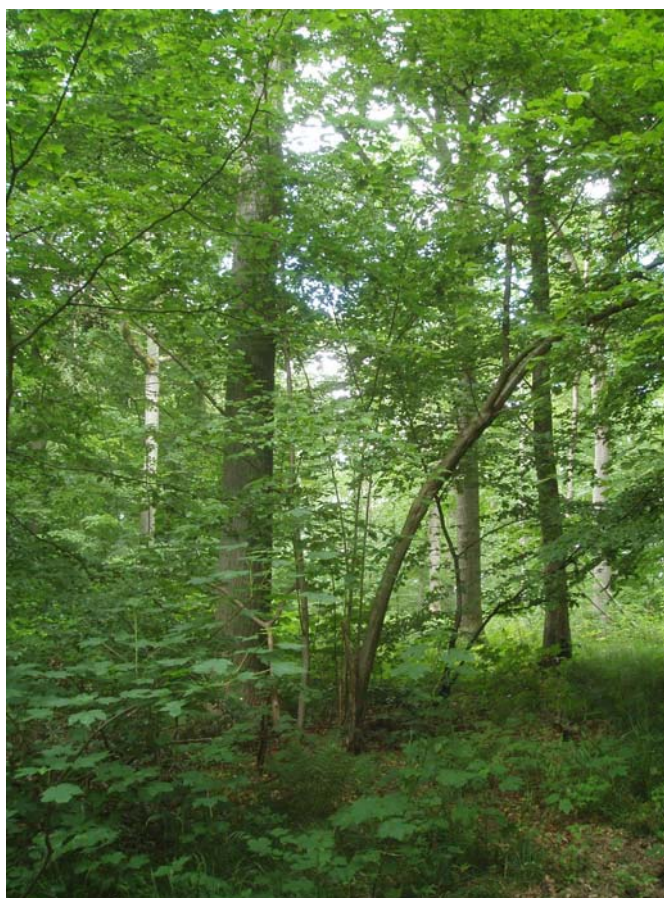
- 3.1 *Konstaterede forekomster af habitatnaturtyper, der ikke er omfattet af lovgivningen, sikres mod ødelæggelse.*
- 3.2 *Skovnaturtyper sikres. Der kan dog være tale om en dynamisk situation, hvor det ikke nødvendigvis er de samme forekomster, der over tid bidrager til sikring af en skovnaturtype.*
- 3.3 *Egnede ynglelokaliteter og leve/fourageringssteder for hvepsevåge sikres gennem indsatsen for skovnaturtyperne i området, herunder sikring af tilstedeværelse af et tilpas antal egnede redetræer.*

Indsatser efter sigtelinje 4. Der skal gøres en særlig indsats for naturtyper og arter, hvis biogeografiske status er i fare for at blive alvorligt forringet i 1. planperiode.

- 4.1 *Kalkoverdrev og sure overdrev søges udvidet med hver i størrelsesordenen 1-2 ha, rigkær med i størrelsesordenen 3-4 ha og tidvis våd eng med i størrelsesordenen 5-6 ha, hvor der er naturmæssigt potentiale.*

Forslag til mulige virkemidler

Kommunalbestyrelserne, Naturstyrelsen og andre offentlige lodsejere/myndigheder udarbejder handleplaner, vælger virkemidler og foretager den konkrete forvaltning indenfor rammerne af indsatsprogrammet. Mulige virkemidler nævnt i bilag 2 skal derfor betragtes som eksempler på, hvorledes indsatsprogrammet kan gennemføres.

*Ege-blandskov udgør en mindre del af skovområdet. Gamle ege er skovdannende, og hassel udgør typisk mellemetagen i den lysåbne skov.
Foto: Lasse Werling.*

Sammenhæng og synergi med vandplan

Natura 2000-planen er koordineret med vandplanen. Ifølge Vandrammedirektivet må tilstanden af vandområderne ikke forringes, og vandplanens indsatsprogram vil generelt forbedre den eksisterende vandkvalitet i større søer, vandløb, fjorde og kystvande. Forbedringen sker ved reduktion i tilførslen af næringsstoffer og miljøfarlige stoffer samt stedvis sikring af en mere naturlig hydrologi i ådale. Vandplanen vil desuden forbedre de fysiske forhold og sikre kontinuiteten på udvalgte vandløbsstrækninger. Disse indsatser forventes i de fleste tilfælde at bidrage til at forbedre tilstanden i de vandafhængige habitatnaturtyper og i levestederne for de arter, der er tilknyttet vand.

Miljøministeriet, Naturstyrelsen

Der er gode muligheder for at opnå andre synergieffekter mellem de 2 planer, men i enkelte tilfælde kan der opstå konflikter, f.eks. hvor indsats efter vandplanen medfører oversvømmelser af habitatnaturtyper eller levesteder for arter.

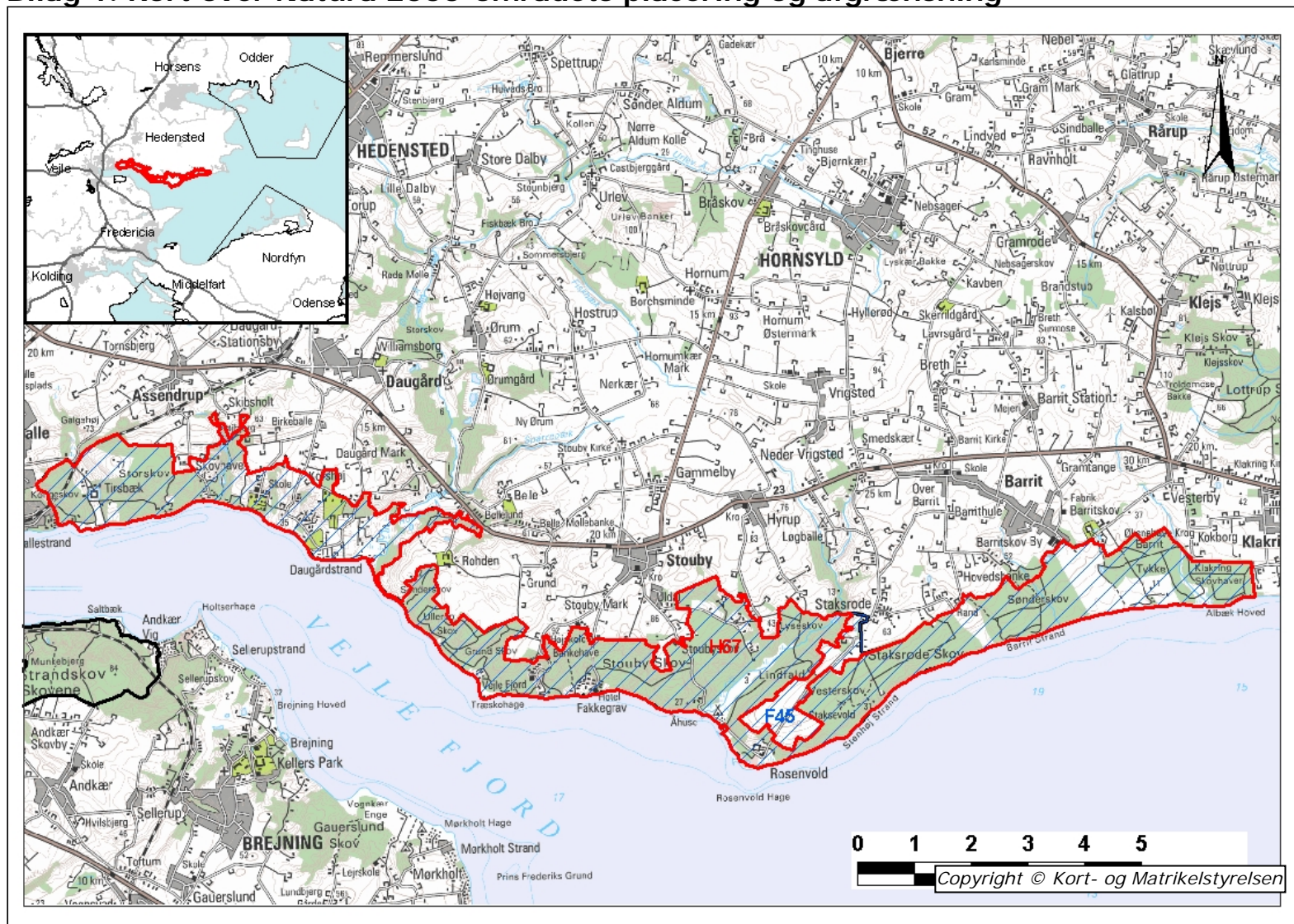
Planlagt indsats efter vandplanen, der kan påvirke udpegningsgrundlaget i et Natura 2000-område væsentligt, skal konsekvensvurderes i henhold til habitatdirektivets artikel 6, stk. 3. Indsatsen kan i givet fald kun gennemføres, hvis det på grundlag af bedste faglige viden dokumenteres, at aktiviteten ikke vil skade bevaringsmålsætningen for området. Potentielle konflikter mellem Vand- og Natura 2000-planen skal som udgangspunkt være afdækket i forbindelse med vedtagelse af vandplanen.

Strategisk miljøvurdering

I medfør af Bekendtgørelse nr. 936 af 24. september 2009 af lov om miljøvurdering skal der foretages en miljøvurdering af planer og programmer, der omhandler fysisk planlægning og arealanvendelse, eller som kan påvirke et internationalt beskyttelsesområde væsentligt.

I bilag 4 er der udarbejdet en miljørapport, der belyser konsekvenserne ved at gennemføre Natura 2000-planen for område nr. 78.

Bilag 1. Kort over Natura 2000-områdets placering og afgrænsning

Natura 2000-områdets afgrænsning. Natura 2000-området består af habitatområde H67 (rød afgrænsning) og fuglebeskyttelsesområde F45 (blå skraver). Andre Natura 2000-områder er vist med sort afgrænsning.

Bilag 2. Opsummering af Natura 2000-planen og mulige virkemidler

En opsummering af Natura 2000-planens indhold, mål og indsatsprogram findes samlet i Bilag 2 - opdelt på de naturtyper og arter, der udgør udpegningsgrundlaget for det pågældende Natura 2000-område.

Se www.naturstyrelsen.dk – under opslag om plan for dette Natura 2000-område.

Bilag 2 indeholder endvidere en oversigt over mulige virkemidler, der er eksempler på, hvordan indsatsprogrammet kan gennemføres.

Sammen med bilag 2 findes på hjemmesiden baggrundsmateriale for planerne samlet i basisanalyse og tillæg til basisanalyse samt henvisning til kort over forekomst af de kortlagte og tilstandsvurderede naturtyper.

Bilag 3. Væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver

Ved igangsætningen af Natura 2000-planprocessen blev der identificeret en række væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver. På baggrund heraf blev der opstillet 4 sigtelinjer, der formulerer prioriteringen af den nødvendige indsats. Sigtelinjerne sætter dermed rammerne for Natura 2000-planlægningen.

De overordnede rammer er formuleret i nedenstående bilag. Teksten indgik i idéfasen for vand- og naturplanlægningen, juni – december 2007.

Antallet af naturtyper, der kortlægges og tilstandsvurderes er siden udvidet.

Væsentlige naturopgaver

Miljøministeriet har udarbejdet en oversigt over væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver i Natura 2000-planlægningen. Det er de opgaver, som tillægges den højeste prioritet i 1. planperiode fra 2010 til 2015:

Væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver i Natura 2000-planlægningen:

Danmark er ifølge Habitatdirektivet forpligtiget til at iværksætte de nødvendige foranstaltninger, der sikrer eller genopretter en gunstig bevaringsstatus for de naturtyper og arter, der udgør habitatområdernes udpegningsgrundlag.

Samtidig er Danmark forpligtet til, via gennemførelsen af Fuglebeskyttelsesdirektivet, at træffe egnede foranstaltninger med henblik på at beskytte yngle- og rasteområder for en række fuglearter.

Væsentlige trusler mod naturen

En række faktorer udgør de væsentligste trusler mod de direktivudpegede naturtyper og arter:

Næringsstofbelastning medfører markante forringelser af terrestriske naturtyper, søer, vandløb og kystnære farvande først og fremmest som følge af gødskning, afstrømning fra markarealer og kvælstofnedfald. Store mængder næringsstoffer i naturen fremmer ensartede næringskrævende artssamfund på bekostning af et alsidigt plante- og dyreliv og medfører forringede forhold for den biologiske mangfoldighed og naturtyper og arter;

Tilgroning ændrer på afgørende vis levevilkårene for en række plante- og dyrearter, herunder fuglene. Det truer også især lysåbne naturtyper som moser, enge, klitter, heder, overdrev men også egeskove ofte som følge af manglende eller utilstrækkelig drift;

Fragmentering skaber isolation af arternes bestande, hvorved de

risikerer at uddø. Foruden et direkte tab af naturareal, forringes de eksisterende naturtypers tilstand og deres økologiske funktioner;

Udtørring er en vedvarende trussel mod mange våde naturtyper og de tilhørende arter som følge af en ændring i de naturlige vandforhold;

Invasive arter er ikke hjemmehørende arter, der spreder sig. De optager plads og fortrænger det oprindelige plante- og dyreliv og findes i dag på mange naturarealer.

Forstyrrelse kan være en afgørende faktor navnlig for truede og sårbare arter, der på grund af levevis og specifikke krav til levested, vil være følsomme overfor menneskelige aktiviteter. Ofte vil truslerne påvirke i samme retning. For eksempel er tilgroning ofte en effekt af næringsstof-belastning og udtørring, tillige er presset på mange arter højt på grund af fragmentering, og det øges yderligere med forekomst af for eksempel invasive arter og menneskelig forstyrrelse.

Overordnet målsætning

Målsætningen er, at de udpegede naturtyper og arter på sigt opnår "gunstig bevaringsstatus". Der skal opstilles en langsigtet målsætning for hvert af de udpegede Natura 2000-områder.

Målsætningen rækker udover 1. planperiode og beskriver en tilstand, der tager hensyn til potentialet i de lokale naturforhold og i de udpegede områder som helhed.

Sigtelinjer for indsatsen i 1. planperiode

Natura 2000-planen skal under hensynstagen til den overordnede målsætning opstille konkrete retningslinjer for indsatsen i 1. planperiode for hvert enkelt beskyttelsesområde. Det kan være en indsats, som strækker sig ud over planperioden, men som skal iværksættes nu.

Opfyldelsen af Habitat- og Fuglebeskyttelses-direktivernes krav om "gunstig bevaringsstatus" er en opgave, som strækker sig over lang tid og kræver en omfattende indsats. Det er derfor nødvendigt at prioritere og målrette indsatsen i den enkelte planperiode. Den nationale prioritering af indsatsen i 1. planperiode fokuserer på at sikre naturtilstanden for udpegede naturtyper og bestandene for udpegede arter. Der vil på baggrund af naturmæssige forskelligheder være regionale forskelle i gennemførelsen af indsatsen.

Sikring af naturtilstanden af eksisterende naturarealer og arter i beskyttelsesområderne

Ifølge direktiverne skal de naturtyper og arter, der udgør områdernes udpegningsgrundlag, have en gunstig bevaringsstatus. Der er således en forpligtigelse til at sikre naturen mindst samme tilstand som ved direktivernes ikrafttræden. Dette kræver ofte en løbende driftsindsats og en vedvarende indsats mod næringsstofbelastningen på de eksi-

sterende naturarealer for at opretholde eller genoprette dem i samme tilstand.

Sikring af de små naturarealer

De små naturarealer er ofte i dårlig naturtilstand, blandt andet fordi de er så små, at påvirkningen fra omgivende arealer har stor betydning. En udvidelse af små naturarealer indenfor beskyttelsesområderne samt eventuelt sammenkædning af arealer via spredningskorridorer og trædesten kan være nødvendig for at opretholde naturtilstanden også på længere sigt.

Sikring af naturtyper og levesteder som lovligt kan ødelægges

Der skal ske en sikring af de naturtyper og levesteder, der ikke er beskyttet mod aktiviteter, som direkte kan ødelægge dem. Det drejer sig for eksempel om skovens naturtyper og sten- og boblerev på havet. Der vil derudover være andre ikke beskyttede levesteder for visse af direktivernes arter, hvor en sikring kan være nødvendig, for eksempel for visse fuglearter.

Indsats for truede naturtyper og arter

For naturtyper og arter, hvis status på landsplan er i fare for at blive voldsomt forringet i 1. planperiode, og hvor der er en fare for, at de forsvinder fra den danske natur på sigt kan en egentlig naturgenopretningsindsats og/eller målrettet drift være nødvendig. Som eksempler på truede naturtyper og arter kan nævnes højmoser, eremit og sortterne.

Natura 2000-planlægningen fastlægger desuden retningslinjer for myndighedernes skønsmæssige beføjelser efter lovgivningen i øvrigt.

Natura 2000 og Vandrammedirektivet

Gennemførelsen af Vandrammedirektivet og vandplanerne forventes at bidrage til at imødegå nogle af ovennævnte trusler. Eksempelvis genskabes nye naturområder i ådale, og vandkvaliteten vil blive forbedret. Omfanget af synergieffekten mellem Natura 2000 og Vandrammedirektivet vil blive tydelig undervejs i planprocessen. For vandforekomster, der også er omfattet af Natura 2000-direktiverne, vil det strengeste af miljømålene være gældende.

Med målbekendtgørelsen er der fastlagt nærmere retningslinjer for fastsættelse af mål i Natura 2000-områderne og defineret en 5-trinskala for naturtilstanden i 18 lysåbne naturtyper. Et tilsvarende tilstandssystem er under udarbejdelse for de 10 skovnaturtyper og for direktivernes arter. På et senere tidspunkt vil et tilstandssystem for såvel de ferske som de marine naturtyper blive udarbejdet.

Bilag 4. Miljørapport for Natura 2000-planen

Miljørapport for N 78 Skove langs nordsiden af Vejle Fjord

- kan læses på Naturstyrelsen hjemmeside, se www.naturstyrelsen.dk under opslag om plan for dette Natura 2000-område.

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
www.nst.dk